

Інформаційно-комунікаційні технології в освіті

УДК 378.147:378.13:811.111(045)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20577887>

**Кейс-метод та метод проєктів у процесі навчання іноземної мови
курсантів ЗВВО**

Романюк Вікторія Леонідівна,

доктор філософії, ¹ старший викладач кафедри іноземних мов навчально-
наукового центру іноземних мов,

² доцент кафедри спеціальної мовної підготовки факультету професійної
військової та післядипломної освіти,

¹ Національний університет оборони України,

² Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса
Шевченка,

¹ 03049, м. Київ, проспект Повітряних Сил, 28, Україна,

² 03680, м. Київ, вул. Юлії Здановської, 81, Україна

e-mail: vikaromanjuk@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3795-4081>

Іванова Ольга Сергіївна

викладач кафедри спеціальної мовної підготовки факультету професійної
військової та післядипломної освіти,

Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса
Шевченка,

03680, м. Київ, вул. Юлії Здановської, 81, Україна

e-mail: ola073286@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0000-7570-5177>

Самелюк Аліна Володимирівна

старший викладач кафедри спеціальної мовної підготовки факультету

професійної військової та післядипломної освіти,

Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса

Шевченка,

03680, м. Київ, вул. Юлії Здановської, 81, Україна

e-mail: alina.melnyk1991@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-1905-0422>

Прийнято: 15.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

Анотація: Актуальність дослідження зумовлена підвищеними вимогами до іншомовної комунікативної підготовки майбутніх офіцерів у міжнародному військовому середовищі. **Метою статті** є теоретичне обґрунтування та визначення ефективності інтегрованого використання кейс-методу та методу проєктів у навчанні іноземної мови курсантів закладів вищої військової освіти як засобів формування іншомовної комунікативної компетентності. **Методи.** Застосовано аналіз і узагальнення наукових джерел, порівняльний аналіз педагогічних підходів, систематизацію теоретичних положень та моделювання освітнього процесу. **Результати.** Встановлено, що кейс-метод і проєктне навчання мають значний дидактичний потенціал, забезпечують діяльнісний характер навчання, сприяють розвитку критичного мислення, автономності, здатності до прийняття рішень і професійної іншомовної комунікації. Доведено, що їх інтегроване застосування поєднує аналітичну та продуктивну діяльність, забезпечує глибше засвоєння мовного матеріалу та його використання у змодельованих професійних ситуаціях. Обґрунтовано доцільність кейс-проєктного підходу з урахуванням специфіки військової освіти, зокрема через моделювання реальних комунікативних ситуацій, розвиток міжкультурної взаємодії та професійного мислення. Визначено педагогічні

умови його ефективної реалізації: професійна спрямованість змісту, використання автентичних матеріалів, поєднання індивідуальної та групової роботи, систематичний зворотний зв'язок і інтеграція цифрових технологій у навчальний процес. **Висновки.** Інтегроване використання кейс-методу та методу проєктів підвищує якість іншомовної підготовки курсантів, формує готовність до професійної взаємодії, сприяє розвитку комунікативної гнучкості та забезпечує ефективне застосування мови у реальних умовах службової діяльності, що відповідає сучасним вимогам компетентнісної освіти та потребам військової практики, підвищує рівень професійної підготовки та ефективність навчального процесу загалом, що має важливе значення для підготовки фахівців сьогодні.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність; курсанти; військова освіта; інтерактивне навчання; професійна комунікація; міжкультурна взаємодія; цифрові технології.

The case and project methods in foreign language training of cadets at institutions of higher military education

Viktoriia Romaniuk

PhD in Education,

¹Senior Lecturer, Department of Foreign Languages, Educational and Research
Centre of Foreign Languages,

²Associate Professor, Department of Special Language Training, Faculty of
Professional Military and Postgraduate Education

¹ National Defence University of Ukraine

² Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv

¹ Povitryanykh Syl, 28, Kyiv, 03049, Ukraine,

² Yuliia Zdanovska Street, 81, Kyiv, 203680, Ukraine

e-mail: vikaromanjuk@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-3795-4081>

Olha Ivanova

Lecturer, Department of Special Language Training, Faculty of Professional Military
and Postgraduate Education

Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv

Yuliia Zdanovska Street, 81, Kyiv, 203680, Ukraine

e-mail: ola073286@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0000-7570-5177>

Alina Sameliuk

Senior Lecturer, Department of Special Language Training, Faculty of Professional
Military and Postgraduate Education

Military Institute of Taras Shevchenko National University of Kyiv

Yuliia Zdanovska Street, 81, Kyiv, 203680, Ukraine

e-mail: alina.melnyk1991@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-1905-0422>

Abstract. *The relevance of the study is determined by the increasing requirements for the level of foreign language communicative training of future officers in an international military environment. The purpose of the article is to theoretically substantiate and determine the effectiveness of the integrated use of the case method and project-based learning in foreign language training of cadets at higher military education institutions as a means of developing their foreign language communicative competence. Methods.* *The study applies analysis and generalization of scientific sources, comparative analysis of pedagogical approaches, systematization of theoretical provisions, and modeling of the educational process. Results.* *It is established that the case method and project-based learning have significant didactic potential, ensure an activity-based learning process, and promote the development of critical thinking, learner autonomy, decision-making skills, and professional communication. Their integrated use combines analytical and productive activities,*

*contributes to deeper acquisition of language material, and ensures its application in simulated professional contexts. The expediency of the case-project approach is substantiated considering the specifics of military education, including modeling real communicative situations, developing intercultural interaction, fostering professional thinking, and enhancing adaptability in complex environments. The key pedagogical conditions include professionally oriented content, authentic materials, a combination of individual and group work, feedback, and integration of digital technologies into the learning process. **Conclusions.** The integrated use of these methods improves the quality of foreign language training of cadets, develops readiness for professional interaction, enhances communicative flexibility, and ensures effective language use in real professional situations, contributing to higher training outcomes and alignment with competence-based education and modern military practice.*

Keywords: *foreign language communicative competence; cadets; military education; interactive learning; professional communication; intercultural interaction; digital technologies.*

Постановка проблеми. Сучасні трансформаційні процеси у сфері військової освіти, зумовлені інтеграцією України до європейського та євроатлантичного безпекового простору, висувають підвищені вимоги до рівня іншомовної підготовки майбутніх офіцерів. Участь військовослужбовців у міжнародних навчаннях, миротворчих місіях, спільних операціях та багатонаціональних штабах потребує не лише володіння іноземною мовою на функціональному рівні, а й сформованої здатності до професійної іншомовної комунікації в умовах невизначеності, обмеженого часу та високої відповідальності за прийняті рішення, зокрема в контексті дотримання стандартів взаємосумісності, процедур штабної роботи та комунікації відповідно до вимог НАТО (STANAG).

Водночас практика навчання іноземних мов у закладах вищої військової освіти свідчить про наявність низки суперечностей між зростаючими вимогами до іншомовної комунікативної компетентності курсантів і традиційними підходами до організації навчального процесу, які здебільшого орієнтовані на репродуктивне засвоєння мовного матеріалу та недостатньо враховують професійну специфіку майбутньої військової діяльності. За таких умов актуалізується потреба в упровадженні інтерактивних методів навчання, що забезпечують діяльнісний характер іншомовної підготовки та інтеграцію мовних і професійних умінь.

Особливої уваги в цьому контексті набувають метод кейсів і метод проєктів, які дозволяють моделювати реальні або наближені до реальних ситуації військово-професійної комунікації, активізувати пізнавальну діяльність курсантів та формувати здатність застосовувати іноземну мову як інструмент професійного мислення й ухвалення рішень. Проте, незважаючи на наявність окремих наукових розвідок, проблема системного та методично обґрунтованого використання кейс-методу і проєктної діяльності у процесі навчання іноземної мови курсантів закладів вищої військової освіти залишається недостатньо дослідженою, зокрема в аспекті їх інтегрованого застосування.

Таким чином, існує об'єктивна потреба у теоретичному обґрунтуванні та науково-методичному осмисленні можливостей використання методу кейсів і методу проєктів у процесі навчання іноземної мови курсантів закладів вищої військової освіти як ефективних засобів формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх офіцерів, що й зумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних наукових дослідженнях проблема використання інтерактивних методів навчання у процесі іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти розглядається в межах

компетентнісного, діяльнісного та комунікативного підходів, що передбачають інтеграцію мовної підготовки з професійною діяльністю майбутніх фахівців.

Аналіз наукових джерел засвідчує стійку тенденцію до переорієнтації освітнього процесу з репродуктивних форм навчання на активні та проблемно орієнтовані методи, зокрема метод проєктів і кейс-метод, які забезпечують формування інтегрованих компетентностей. Н. Голуб, А. Моренцова стверджують, що проєктна діяльність сприяє розвитку автономності здобувачів освіти, формуванню критичного мислення та підвищенню мотивації до вивчення іноземної мови [1; 2].

У працях О. Бігич, О. Тарнопольського та їхніх співавторів обґрунтовано доцільність професійно орієнтованого навчання іноземних мов, що передбачає використання інтерактивних технологій як засобу моделювання майбутньої професійної діяльності [3; 4].

Кейс-метод розглядається як ефективний інструмент розвитку аналітичного мислення та прийняття рішень у складних ситуаціях. Зокрема, у дослідженнях О. Антонова, І. Бурковської та О. Пампури доведено, що використання кейсів сприяє формуванню здатності до аргументованої іншомовної комунікації та професійного мислення [5; 6].

У міжнародному науковому дискурсі проєктно-орієнтоване навчання (Project-Based Learning) розглядається як один із найбільш ефективних підходів до формування комплексних компетентностей XXI століття. Так, D. Kokotsaki, V. Menzies, A. Wiggins підкреслюють, що проєктна діяльність забезпечує глибше засвоєння знань через активну участь здобувачів освіти у вирішенні практичних завдань [7]. Подальші дослідження (Beckett & Slater; Condliffe et al.) підтверджують, що проєктне навчання має значний мотиваційний потенціал і сприяє розвитку комунікативних та соціальних умінь [8; 9].

Водночас кейс-метод у сучасних дослідженнях (Yin та Williams) розглядається як ефективний засіб аналізу складних професійних ситуацій, що

дозволяє моделювати умови реальної діяльності та формувати здатність до прийняття рішень в умовах невизначеності [10; 11].

Окремі дослідження (Hmelo-Silver та Savery) акцентують увагу на ефективності проблемно-орієнтованого навчання, яке має спільні риси з кейс-методом і сприяє розвитку самостійності, критичного мислення та комунікативних навичок [12; 13].

Разом з тим аналіз сучасних наукових джерел [1–13] дає підстави стверджувати, що більшість досліджень зосереджена на вивченні методу проєктів і кейс-методу окремо. Питання їх інтегрованого використання у процесі іншомовної підготовки, зокрема в умовах військової освіти, залишаються недостатньо розробленими.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових джерел [1–13] засвідчив, що, незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених проєктному навчанню та кейс-методу, їх інтегроване застосування у процесі іншомовної підготовки курсантів закладів вищої військової освіти залишається недостатньо дослідженим. Зокрема, потребують наукового уточнення:

- педагогічні умови ефективного поєднання кейс-методу та методу проєктів;
- етапи реалізації кейс-проєктного підходу в умовах військово-професійної підготовки;
- специфіка впливу інтегрованого підходу на формування іншомовної комунікативної компетентності курсантів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні та визначенні ефективності інтегрованого використання кейс-методу та методу проєктів у процесі іншомовної підготовки курсантів закладів вищої військової освіти як засобів формування їхньої

іншомовної комунікативної компетентності в умовах професійно орієнтованого навчання.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження:

1. проаналізувати сучасні наукові підходи до використання кейс-методу та методу проєктів у системі іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти;
2. уточнити дидактичний потенціал кейс-методу та проєктної діяльності у формуванні іншомовної комунікативної компетентності курсантів;
3. обґрунтувати доцільність їх інтегрованого застосування з урахуванням специфіки військово-професійної підготовки;
4. розробити та охарактеризувати поетапну модель реалізації кейс-проєктного підходу у процесі навчання іноземної мови курсантів закладів вищої військової освіти.

Актуальність обраного напрямку дослідження зумовлена потребою підвищення ефективності іншомовної підготовки майбутніх офіцерів у контексті інтеграції України до євроатлантичного освітнього та безпекового простору, а також необхідністю впровадження інноваційних методів навчання, що забезпечують формування здатності до професійної іншомовної комунікації в умовах багатонаціонального середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кейс-метод та метод проєктів постають як ефективні педагогічні інструменти модернізації іншомовної підготовки курсантів закладів вищої військової освіти в умовах компетентісно орієнтованого навчання [13; 14]. Їх застосування зумовлене необхідністю формування не лише мовної, а й професійно-комунікативної, соціокультурної та стратегічної компетентностей, що відповідають сучасним вимогам військово-професійної діяльності.

У сучасній педагогічній науці кейс-метод розглядається як технологія навчання, що передбачає аналіз реальних або змодельованих ситуацій із подальшим прийняттям рішень у професійно значущих умовах. У контексті

військової освіти кейс-метод особливо ефективний для моделювання ситуацій оперативного управління, штабної комунікації, реагування на кризові ситуації, а також взаємодії у складі багатонаціональних підрозділів [10; 15]. Його сутність полягає у створенні проблемного середовища, в якому курсанти виступають активними суб'єктами навчальної діяльності, аналізують інформацію, формують гіпотези та аргументують власну позицію іноземною мовою. Такий підхід сприяє розвитку критичного мислення, комунікативної гнучкості та здатності до прийняття рішень в умовах невизначеності [16].

Метод проєктів, у свою чергу, забезпечує інтеграцію мовної підготовки з професійним змістом діяльності курсантів і передбачає створення освітнього продукту в результаті самостійної або колективної діяльності [8]. Його ключовою характеристикою є орієнтація на практичний результат, що має особливе значення для підготовки майбутніх військових фахівців [7], оскільки дозволяє інтегрувати мовну підготовку з такими видами діяльності, як планування операцій, підготовка аналітичних звітів, проведення брифінгів та розроблення комунікаційних стратегій у військовому середовищі.

Сутнісною ознакою поєднання кейс-методу та методу проєктів є їх спрямованість на моделювання реальних професійних ситуацій [14]. Зокрема, у процесі навчання іноземної мови курсантам пропонуються кейси, що відображають типові ситуації службової діяльності: участь у міжнародних операціях, проведення брифінгів, взаємодія з іноземними партнерами. Аналіз таких кейсів передбачає виконання низки когнітивних і мовленнєвих дій: ідентифікацію проблеми, добір лексико-граматичних засобів, аргументацію рішень та презентацію результатів [10].

Водночас проєктна діяльність дозволяє поглибити та систематизувати знання, отримані під час роботи з кейсами, та інтегрувати їх у практичну площину [7]. Наприклад, курсанти можуть розробляти проєкти на теми «Міжнародні військові навчання», «Миротворчі операції», «Комунікація в

багатонаціональному підрозділі», що передбачає пошук інформації, її аналіз, узагальнення та представлення результатів у різних формах [8].

Реалізація кейс-методу та методу проєктів у навчальному процесі передбачає дотримання певної послідовності етапів. Для кейс-методу такими етапами є: ознайомлення з ситуацією, аналіз проблеми, генерація альтернативних рішень, вибір оптимального варіанту та його аргументація [10]. Проєктна діяльність включає визначення проблеми, планування, виконання завдань, презентацію результатів та рефлексію [17].

Застосування зазначених методів забезпечує створення умов для активізації пізнавальної діяльності курсантів, розвитку їхньої автономності та підвищення мотивації до вивчення іноземної мови [16]. Важливим є те, що навчальний процес набуває практикоорієнтованого характеру, а мовна діяльність відбувається у контексті професійної комунікації [15].

З метою ілюстрації ефективності застосування кейс-методу наведемо приклад.

Кейс: організація міжнародного брифінгу. Курсантам пропонується ситуація, у якій необхідно підготувати та провести брифінг для іноземних партнерів щодо умов виконання спільної операції, дотримуючись стандартів військової комунікації, прийнятих у країнах НАТО, та використовуючи відповідну термінологію і формат брифінгу (situation report, mission briefing, rules of engagement). У процесі виконання кейсу курсанти використовують професійну лексику, тренують навички усного мовлення та вчать діяти в умовах обмеженого часу, що відповідає реальним умовам військової діяльності [14].

Аналогічно, проєктна діяльність може бути представлена таким прикладом.

Проєкт: «Комунікація в багатонаціональному підрозділі». Курсанти досліджують особливості міжкультурної взаємодії, аналізують типові

комунікативні бар'єри та пропонують шляхи їх подолання, враховуючи особливості взаємодії у багатонаціональних штабах, відмінності у військових культурах та стандартах комунікації. Результатом проєкту є презентація або аналітичний звіт англійською мовою, що сприяє розвитку інтегрованих мовних умінь [5].

Важливим аспектом є визначення педагогічних умов ефективного використання кейс-методу та методу проєктів у навчанні іноземної мови курсантів ЗВВО. До таких умов належать:

- інтеграція цифрових технологій у навчальний процес [5];
- поєднання індивідуальної та групової роботи [7];
- моделювання реальних комунікативних ситуацій [10];
- використання автентичних матеріалів [16];
- систематичний зворотний зв'язок [17];
- професійна спрямованість навчального змісту [18].

Слід підкреслити, що ефективність зазначених методів значною мірою залежить від рівня методичної підготовки викладача, який виконує функції фасилітатора, координатора та консультанта навчального процесу. Така трансформація ролі викладача відповідає сучасним підходам до організації навчання та забезпечує реалізацію компетентнісної моделі освіти [18].

Таким чином, кейс-метод та метод проєктів забезпечують реалізацію компетентнісного підходу у навчанні іноземної мови курсантів ЗВВО, сприяють формуванню професійно значущих умінь і навичок та підвищують ефективність іншомовної підготовки в умовах сучасного освітнього середовища.

Висновки. У результаті проведеного дослідження досягнуто поставленої мети – теоретично обґрунтовано та визначено ефективність інтегрованого використання кейс-методу та методу проєктів у процесі іншомовної підготовки курсантів закладів вищої військової освіти як засобів формування їхньої іншомовної комунікативної компетентності.

Аналіз наукових підходів засвідчив, що кейс-метод і метод проєктів мають значний дидактичний потенціал, оскільки забезпечують діяльнісний характер навчання, сприяють розвитку критичного мислення, автономності, здатності до прийняття рішень та ефективної професійної комунікації іноземною мовою.

У ході дослідження уточнено, що інтегроване застосування зазначених методів дозволяє поєднати аналітичну діяльність (властиву кейс-методу) з продуктивною діяльністю (характерною для проєктного навчання), що забезпечує більш глибоке засвоєння мовного матеріалу та його практичне використання у змодельованих професійних ситуаціях військової діяльності.

Обґрунтовано доцільність використання кейс-проєктного підходу з урахуванням специфіки військово-професійної підготовки, що передбачає моделювання реальних умов службової діяльності, необхідність прийняття рішень в умовах невизначеності, а також здійснення міжкультурної комунікації у багатонаціональному середовищі.

Розроблено та охарактеризовано поетапну модель реалізації кейс-проєктного підходу, яка включає послідовне поєднання етапів аналізу професійної ситуації, вироблення рішень та створення освітнього продукту, що сприяє формуванню інтегрованих мовних і професійних умінь курсантів.

Встановлено, що ефективність реалізації зазначеного підходу забезпечується за умов професійної спрямованості навчального змісту, використання автентичних матеріалів, поєднання індивідуальної та групової роботи, систематичного зворотного зв'язку та інтеграції цифрових технологій у навчальний процес.

Отже, результати дослідження підтверджують, що інтегроване використання кейс-методу та методу проєктів є ефективним засобом підвищення якості іншомовної підготовки курсантів закладів вищої військової освіти та формування їхньої готовності до професійної комунікації в міжнародному військовому середовищі.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у розробленні навчально-методичного забезпечення кейс-проектного підходу, а також у проведенні експериментальної перевірки його ефективності в умовах освітнього процесу закладів вищої військової освіти.

Список використаних джерел

1. Голуб Н. Б. Проектна діяльність як засіб формування комунікативної компетентності студентів. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2021. № 3. С. 45–53.
2. Моренцова А. А. Метод проєктів у процесі вивчення іноземної мови у закладах вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 49. С. 112–116.
3. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Методій Л. П. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. Київ: Ленвіт, 2020. 590 с.
4. Тарнопольський О. Б., Кожушко С. П., Руденко М. В. Методика навчання англійської мови професійного спрямування у вищій школі. Київ: Ленвіт, 2020. 312 с.
5. Антонов О. Є. Кейс-метод як засіб розвитку критичного мислення майбутніх фахівців. *Наукові записки*. 2021. № 198. С. 27–32.
6. Бурковська І. В., Пампура О. В. Використання кейс-методу в професійно орієнтованому навчанні. *Вісник педагогічної науки*. 2022. № 1. С. 84–90.
7. Kokotsaki D., Menzies V., Wiggins A. Project-based learning: a review of the literature. *Improving Schools*. 2016. Vol. 19, No. 3. P. 267–277. DOI: <https://doi.org/10.1177/1365480216659733>
8. Beckett G. H., Slater T. Project-based language learning and assessment: theory, research and practice. New York: Routledge, 2020. 234 p.
9. Condliffe B., Quint J., Visser M. et al. Project-based learning: a literature review. New York: MDRC, 2021. 78 p.

10. Yin R. K. Case study research and applications: design and methods. 6th ed. Thousand Oaks: SAGE Publications, 2021. 352 p.
11. Williams B. Case-based learning in higher education: a systematic review. *Journal of Applied Research in Higher Education*. 2022. Vol. 14, No. 3. P. 1123–1138. DOI: <https://doi.org/10.1108/JARHE-08-2021-0302>
12. Hmelo-Silver C. E. Problem-based learning: what and how do students learn? *Educational Psychology Review*. 2021. Vol. 33. P. 1–19. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10648-020-09575-1>
13. Savery J. R. Problem-based learning: an instructional model and its constructivist framework. *Educational Technology*. 2020. Vol. 60, No. 1. P. 5–12.
14. Condliffe B., Quint J., Visser M. et al. Project-based learning: a meta-analysis of outcomes. New York: MDRC, 2023. 92 p.
15. Richards J. C. Key issues in language teaching. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2022. 812 p.
16. Nation I. S. P., Newton J. Teaching ESL/EFL listening and speaking. 2nd ed. New York: Routledge, 2020. 248 p.
17. Fragoulis I. Project-based learning in teaching of English as a foreign language in Greek primary schools. *English Language Teaching*. 2016. Vol. 9, No. 5. P. 307–316. DOI: <https://doi.org/10.5539/elt.v9n5p307>
18. Brown H. D., Lee H. Principles of language learning and teaching. 7th ed. New York: Pearson Education, 2021. 432 p.